

Katedra kulturních a náboženských studií

Autor práce: **Tatiana Chikaeva**

Název práce: **Fenomén moderního ruského nacionalismu: Tenká hranice mezi nacionalismem a patriotismem a jejich vliv na mladou generaci**

Vedoucí práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Bakalářská práce Tatiany Chikaevy se zaměřuje na ruský nacionalismus a patriotismus v ruském prostředí. V teoretické části práce vychází z dobře propracované problematiky nacionalismu, přičemž vychází z přístupů západních teoretiků (např. Ernest Gellner nebo Benedict Anderson) a následně i z přístupů ruských badatelů (např. Valerij Tiškov nebo Julian Bromlej). Na základě teoretické části je dobře patrné, nakolik jsou teoretické předpoklady nacionalismu odlišné pro západní a pro ruské prostředí. Následně se autorka věnuje praktické části práci, kde na základě kvalitativního výzkumu dochází k závěru, že respondenti vnímají poměrně kriticky současný ruský fenomén nacionalismu a patriotismu. To je relativně očekávané, protože respondenti kritizují rigidnost a zpolitizovanost ruského nacionalismu, který je mimo jiné instrumentálně využíván a je také propleten s pravoslavným náboženským prostředím.

V autorčině práci je poměrně patrná angažovanost a negativistický vztah vůči ruskému nacionalismu. To je patrné např. i na tom, že ruský nacionalismus je často odmítán, přičemž se dokonce jedná i o to, že nejsou vyzdvížené jakékoliv případné pozitivní stránky ruského nacionalismu.

Co je však z mého pohledu pro celou práci zásadní – a to jsem také s autorkou konzultoval – je jisté nekoherentní zacházení s pojmy nacionalismus a patriotismus. Ačkoliv jsou tyto dva pojmy jasně odlišené, přičemž nacionalismus je definován jako láska k národu a patriotismus jako láska k vlasti, na základě bakalářské práce lze podle mě identifikovat body, kdy jsou tyto dva pojmy používány v synonymním významu. To jistě neprospívá ke koherenci a fundovanosti celé práce.

Autorka ve své praktické části také sesbírala rozhovory s respondenty, kteří byli rovněž silně angažováni v negativistickém vnímání ruského nacionalismu v jeho současné podobě. To je se jeví jako logické, přesto se nelze zbavit představy, že v případě mladých Rusů, kteří jsou ovlivněni relativně liberálním prostředím evropského společenství, nahlíží na danou problematiku očekávaně problematičtě. Přitom se nejedná o reprezentativní vzorek

respondentů, jelikož zastupují poměrně úzký úsek ruské společnosti (to autorka nijak nepopírá). Je tak nutné mít na paměti, že výsledky výzkumu jsou ovlivněné specifickým vybráním výzkumného vzorku.

Autorka také psala svou práci relativně s předstihem, ovšem na druhé straně se (celkem pochopitelně a nelze to mít autorce nijak za zlé) objevovaly četné gramatické chyby a stylistické neobratnosti. Společným úsilím se nám však – jak si troufám říct – podařilo tyto jevy eliminovat.

Jako poněkud problematické vidím odkaz na přístup nacionalismu a patriotismu. Je pravda, že nakonec se nám podařilo oba pojmy v práci rozlišit, přesto si však nejsem jistý, nakolik s nimi autorka pracuje s jasným odlišením. **Na závěr bych tak autorce položil otázku, jak lze tyto dva pojmy rozlišit v ruském prostředí a jak je ruská zkušenost pojmy nacionalismus a patriotismus ovlivněna?** Vycházím i z toho, že autorka hojně využívá frázi „fenomén nacionalismu a patriotismu“ s určitým označením reality, ale oba pojmy mají příliš odlišný význam na to, abychom je mohli takto souvztažňovat.

Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

V Praze dne 24.5. 2023